

FÓKUSZ

A sokszínűség a kollégiumi élet varázsa

HANGSÚLY

PISA-felmérés: drasztikusan romlottak a magyar eredmények

KULTÚRA

Geotermikus energia fűti az SZTE épületeit

Ügyintézés

Személyesen az
SZTE Karrier Irodában
6722 Szeged, Honvéd tér 6.

Tel./fax: 62/546775,
62/546680
info@sztealmamater.hu
www.sztealmamater.hu

CSATLAKOZZ!

SZTE Alma Mater -
A szegedi diplomások közössége.

WWW.SZTEALMAMATER.HU

Te mindig SZTE-s leszel!

Csatlakozz Te is, hogy

- megmaradjanak a SZTE- n megszokott belépési kedvezményeid (Egyetemi Könyvtár, Fűvészkert, Csillagvizsgáló),
- könnyebben megtaláljanak az évfolyamtársaid,
- folyamatosan információt kapj az egyetem eseményeiről emailban és a honlapon,
- sport és családi eseményeken vehess részt,
- szakmai eseményekről tájékoztatást kaphass,
- internetes nyereményjátékokon partnereink ajándékait nyerhesd,
- az Ajándékoltban, Jegyzetoltban kedvezményesen vásárolhass.

Keress bennünket a Facebook-on!

Kapcsolat: info@sztealmamater.hu

Fókusz

A sokszínűség varázsa 4-5

Körkérdés

Miért szeretsz kollégiumban lakni? 6

Arcél

A kollégium válasz az atomizálódásra és a békétlenségre 7-8

Hangsúly

PISA-felmérés: drasztikusan romlottak az eredmények 9-10

Markku Niemivirta óvatosan optimista 11-12

Kiváló az SZTE BTK és a TTIK 13

Katedra

A különgyűjtemények tesznek egyedivé 14-15

Innováció

Geotermikus energia fűti az SZTE épületeit 16-17

Kultúra

Felháborítja az erősödő maszkulin gőg 18-19

Tallózó

Szerbek és magyarok egymásról, magukról 20-21

Sport

A kapu egyetemista őrei 22-23

Színvonalas rendezvényt szeretnék, amely méltó a szakma hírnevéhez...

...igényes helyszínt, jól berendezett kiállítással és zavartalanul zajló előadásokkal...

...minden résztvevő számára kellemes társasági programot...

...olyan rendezvényt, amelyre igazán büszkék lehetünk.

Mindenre megoldás a Congress & Hobby!

Congress & Hobby Service Kft. • Kongresszus- és rendezvényszervező iroda
6725 Szeged, Szent Ferenc u. 8. I./3. • Postacím: 6701 Szeged, Pf.: 1022
Telefon: (62) 484-531, 484-532 • Fax: (62) 450-014
E-mail: info@congress-service.hu • Honlap: http://congress-service.hu/

Szegedi Egyetem Magazin • A Szegedi Tudományegyetem lapja • XI. évfolyam 6. szám

Kiadja a Szegedi Tudományegyetem, 6720 Szeged, Dugonics tér 13. • Felelős kiadó: Szabó Gábor rektor • A kiadást és terjesztést koordinálja: SZTE Médiacentrum • SZTE nemzetközi és közkapcsolati rektorhelyettes: Pál József • Az SZTE Médiacentrum vezetője: Újszászi Ilona • Szerkesztő: Pintér M. Lajos • SZTE Szegedi Egyetemi Kiadó és Médiacentrum központi szerkesztőség: 6722 Szeged, Honvéd tér 6. • Telefon: (62) 546-778 • E-mail: szem@rekt.szte.hu • Honlap: www.u-szeged.hu • ISSN 0230-791X • Tipográfia: Universitas-Szeged Nonprofit Kft. • Nyomda: Innovariant Nyomdaipari Kft.

A sokszínűség varázsa

Kollégiumi élet a Szegedi Tudományegyetemen

A Szegedi Tudományegyetem hallgatói kari, karközi és külső kollégiumokban lakhatnak – a 17 intézményben összesen 3822 férőhely van. A Gyógyszerésztudományi Kar Semmelweis Ignác Kollégiuma a közelmúltban ünnepelte alapításának 50. évfordulóját. A Károlyiban – az ország egyik legnagyobb, egykor munkásszállónak épült kollégiumában – pedig a KOPAJ vetélkedőn csaptak össze a különböző emeletek lakói. Minden diákszállásnak megvan a maga varázsa – mi ezt próbáltuk megfejteni.

Fotók: Herner Donát. A családi hangulat miatt könnyebben élnek meg az önállóságot is a Semmelweis-kollégium lakói.

A maga 204 férőhelyével családiasnak számító, fennállásának fél évszázados jubileumát nemrég ünneplő Semmelweis Ignác Kollégium géptermében kora este még csak néhányan vannak – a másodéves testnevelés szakos Csonka Viktor szerint két órával később már be sem férünk volna.

„Nagyon jó szobánk van, mintha otthon lennénk. Közösén vásárolunk, közösén főzünk, ha valaki kifogy valamiből, nyugodtan vehet a másiktól, nincs belőle gond” – mondja Viktor. Csoporttársa, Ladányi Gergő azért jelentkezett ide, mert úgy gondolta, hogy a gyógyszerészek között nyugodtabb a légkör, jobban lehet tanulni. Ráadásul az épület a belvárosban

van, minden könnyen és rövid idő alatt megközelíthető. A Semmelweisben egyébként mindössze 11 fő a nem gyógyszerész szakos hallgató.

A tanulószobában könyvtári csend, gyógyszerészhallgatók tanulnak. Az egyik sarokban zöld fotel, olvasólámpa. A termodinamikai alapfogalmak jegyzetbe betekintünk ugyan, de nem leszünk okosabbak, az egyik asztalon álló apró, feldíszített fenyő viszont megragad bennünket: az alig elmúlt ünnepet idézi.

Ezen az emeleten lakik Soós Attila negyedéves gyógyszerészhallgató és a másodéves történelem szakos Iványi Gábor. Szobájukban barátságos zsidóváros: látszik, szeretik a társasjátékokat, szeretnek főzni, és a kis tér minden négyzetcentiméterét kihasználják. A térelválasztó polcon lekvár, lentebb egy zsák krumplicandikál ki, az asztalon cseresznyebefőtt, a szárítókötélen fehér bokszesztyűk. A szobájukat az teszi különlegessé, hogy négy különböző szakos lakja. A kollégium családias hangulata miatt könnyebben élnek meg az otthonról való elszakadást még akkor is, ha egyébként már vágytak az önállóságra.

A folyosón, a fiúk ajtaja előtt 13 pár cipő szép sorban, mellette ruhaszárító. A lányok ajtaján két plakát is kifejezi, hogy a szobalukok humorral és optimistán szemlélik a világot: „Tiszta udvar, röndös ház, bújjál mellém, hogy ne fázz.” A másik, egy mobiltársaság szórólapja életbölcseletet oszt meg velünk: „Lehetsz egyedül, de magányos soha”.

A félévszázados Semmelweistől búcsúzunk, a város másik végén várnak bennünket az ország egyik legnagyobb, Szeged legtöbb hallgatót befogadó, 822 férőhelyes kollégiumában. A Károlyi Kollégiumot az 1960-as években építették, egyik fele munkásszálló volt, a másik oktatási épületként funkcionált.

„Annak, hogy sok kar hallgatói laknak a hatalmas épületben, a legnagyobb előnye a sokszínűség. Az élet változatos, a hallgatókkal jó együtt lenni, mert nagyon kreatívak” – mondja Varga Ágnes igazgató. Kreativitásukat a diákok minden évben bizonyíthatják a Kollégiumi Pajkosságok (KOPAJ) vetélkedőn. A háromnapos rendezvényen a kollégium szintek versengenek egymással. Erre a kiköltözött diákok is szívesen visszatérnek, ezt tette idén a programozóként és szoftverfejlesztőként dolgozó Reinhardt Csaba Abu is, aki szerint a kollégiumi szabad élet, a jó társaság adta pluszt az albérletben élők soha nem tapasztalják meg. Persze, akadtak „szobamohák” is, akik csak akkor mennek ki a folyosóra, ha nagyon muszáj.

Nagy Arnold egy Borsod megyei kistelepülésen nőtt fel, ritkán jár haza. Mindenképpen kollégista akart lenni a közösség miatt, a Károlyit ismerősök ajánlották neki. Elsőéves korától itt lakik.

Szalai András kollégiumi tanár mosolyogva javít: a hallgatók nem laknak, hanem élnek a kollégiumban.

Sokan valóban itt kötnek életre szóló barátságokat, társaikra szinte családtagként tekintenek.

A nyolcadikon Forster Klaudiák szobájába nyitunk be, a negyedéves környezettan szakos hallgató két éve él itt, előtte albérletben lakott. Több csoporttársa volt már akkor károlyis, főleg a KOPAJ miatt költözött be, de nem bánta meg.

Októberfeszt, karácsonyi műsor, farsang, ismerkedési est, szintavató bulik, gólyatábor, kirándulás – sorolják a programokat, mi pedig csak irigykedünk.

Az utcára kiérve visszanezünk a hatalmas épületre. Még érezzük az orrunkban konyhából kiszálló bundás kenyér illatát. Fotós kollégámmal kicsit bánjuk, hogy nem kértünk belőle.

Nyemcsok Éva Eső

Károlyi. Lánchíd parafadugóból - egy kreatív feladat a KOPAJ-ról.

KOLLÉGIUMI FÉRŐHELYEK AZ SZTE-N

Karközi kollégiumok (Eötvös Loránd Kollégium, Herman Ottó Kollégium, Károlyi Mihály Kollégium, Móra Ferenc Kollégium, Öthalmi Diáklakások): 2030 férőhely.

Kari kollégiumok (ÁOK Apáthy István Kollégium, ÁOK id. Jancsó Miklós Kollégium, ETSZK Béke Utcai Kollégium, ETSZK Madzsar József Kollégium, GYTK Semmelweis Ignác Kollégium, JGYPK Teleki Blanka Kollégium, MGK Kollégium, MK Kollégium): 1920 férőhely.

Külső kollégiumok (Vasút a Gyermekekért Alapítvány Diákotthona, Márton Áron Szakkollégium, Sík Sándor Piarista Egyetemi Szakkollégium, Szent Imre Katolikus Kollégium): 382 férőhely.

Összesen: 3822 férőhely

Miért szeretsz kollégiumban lakni?

Vrazsovits Rita
BTK MA I. évfolyam
Móra Ferenc Szakkollégium

Sok kulturális és tudományos program jellemzi a kollégiumi életet. Ezekhez kapcsolódnak a szakkollégium által meghirdetett, kreditért felvehető kurzusok. A szórakozás terén is kielégítőek az események. Kedvenceim az interaktív „Ki mit tud” program és a különböző ünnepek kapcsán tartott estek. Fontosnak tartom az Öntevékeny Szakkört, amely általában sporttal kapcsolatos, de mindenképp interaktív módja az időtöltésnek. Ezeket mindig egy arra kijelölt vagy önként jelentkező kollégiumi tag szervezi. Az információk minden esetben sikeresen jutnak el a lakókhoz, hiszen ezért felelős a faliújság, a hangosbemondó, a kollégium honlapja, valamint a Facebook is.

Scheili Andrea
ÁOK III. évfolyam

Apáthy István Kollégium
Elégedett vagyok a kollégiumi élettel, többek között számos szórakozási lehetőség áll a rendelkezésünkre, ilyenek az úgynevezett szintbulik. Páratlan interaktív programot kínálnak a kolik közötti vetélkedők, melyeket rendszeresen szerveznek. Kurzusok felvételére is van lehetőség a kollégium szervezésében, de ezek inkább a ÁOK hallgatói részére lehetnek fontosak, érdekesek. Az eseményekről a faliújságból, valamint a Facebook segítségével tájékozodom.

Jagos Erika
JGYPK III. évfolyam

Teleki Blanka Kollégium

A kollégiumi bizottság tagjaként magam is részt veszek a programok szervezésében. Kiemelném az évszakhoz, ünnepekhez kapcsolódó eseményeket, mint például a farsangot, Mikulást, halloween. Továbbá lehetőség van bizonyos sporttevékenységekre is a kollégium keretén belül, ilyen például a pingpong vagy a póker. Rendezünk házi versenyeket, valamint hagyományosan megtartjuk a Teleki-napi vetélkedőket. Ezeket igen nagy számban vesznek részt a kollégisták, ezáltal igazán jó közösség tud kialakulni. Ugyanebben segítenek a minden tanév elején az elsősök számára szervezett ismerkedős programok.

Brányá Sándor
TTIK III. évfolyam

Öthalmi Kollégium

Nálunk viszonylag kevés a kulturális vagy tudományos program, egyedül a zenével és zeneelmélettel van lehetőség foglalkozni szervezett keretek között. A kollégium által meghirdetett kurzusokról nincs tudomásom. A szórakozási, buli lehetőségekkel viszont természetesen elégedett vagyok, és ami még ennél is fontosabb, a kollégiumban rendkívül jó a közösség összetartó ereje. A hírekről való tájékozódásban a faliújság, valamint a Facebook nyújt segítséget.

A kollégium válasz az atomizálódásra és a békétlenségre

Beszélgetés a Pro Universitate díjas Erdélyi Ágnessel

Közösséget teremt, kultúrát, értékeket közvetít. Az SZTE Móra Ferenc Kollégium igazgatónője, Erdélyi Ágnes arra törekszik, hogy a kollégium közösségek gazdag hálózata legyen: egymás véleményét tiszteletben tartó toleranciasziget.

– Mikor és hogyan kezdődött a kapcsolata a szegedi kollégiumi szférával, és miként teljesedett az ki a későbbiekben?

– Móra-kollégista voltam, elsőévesként legendás ötödéves szobatársakkal. Bölcsész öntudatot tanultam tőlük, rajtuk keresztül ismertem meg az egyetemet, a kollégiumot. Lehet, hogy akkor dőlt el minden. A végzés után nem sokkal itt kezdtem dolgozni először kollégiumi tanárként, majd igazgatóként.

– Hogy látja, miben változott meg a kollégiumok szerepe a felsőoktatásban, a hallgatók életében? Meg lehet határozni, melyik volt a kollégiumok, illetve a Móra Ferenc Kollégium „aranykora”?

– A magyar kollégiumi múlt olyannyira gazdag, hogy van mihez kapcsolódni. A 17. századi tudós kollégiumoktól a budapesti Eötvös-kollégium hagyományán át a népi kollégiumokig mindenkoron az volt a legfontosabb, hogy ezek a közösségek szorosan kapcsolódjanak az universitas szellemiségéhez, próbálják megérteni a kort, amelyben élnek.

Aranykor? Minden évtizednek megvolt a sajátossága, dinamikája. Az újabb szerep variációk mindig követték az aktuális társadalmi mozgásokat, melyeket a kollégium jószerevével észre is vett, és megpróbált értelmezni. Ha választani kell, akkor a 80-as évek különösen izgalmas időszakát jelölném meg, ekkor vált a Móra-kollégium egyetem- és városszerte ismertté. A kortárs szellemi élet színe-java megfordult itt. A szakkollégiummal most valami hasonló történik.

– Hogyan alkalmazkodott az átalakuláshoz a Móra Ferenc Kollégium, mit tett, mit tesz azért, hogy minél inkább megfeleljen a hallgatói igényeknek?

– A már hivatkozott hagyományok akkor érvényesek, ha az újabb nemzedékek örökösen megújítják ezeket. Szörnyen igazságtalan lenne azt mondani például, hogy bezzeg harminc éve több százan jár-

tak a híres mórás filmklubba, amikor most saját képernyőjén bárki bármit elérhet. Az „Y” és „Z” generáció már máshogy művelődik, szerez ismeret, Facebookon barátkozik. A kollégium közösségi életét tekintve konzervatív, a virtuális tér mellett az eleven együttlét élményét kínálja. Persze van net mindenhol nálunk is, de van nagy könyvtár, sok közösségi színhely, kávézó, zongora, sportpálya. A kollégium közösségek gazdag hálózata, egymás véleményét tiszteletben tartó toleranciasziget. Válasz az egyetemi atomizálódás és a társadalmi békétlenség körülményeire.

A kortárs szellemi élet színe-java megfordul a kollégiumban. Fotók: Herner Donát.

– **Melyek ma a legnagyobb kihívások a Móra Ferenc Kollégium számára? Milyen lehetőségeket teremt a tavaly év végén megszerzett minősített szakkollégiumi akkreditáció?**

– Az SZTE kollégiumai számára a legnagyobb kihívás a fennmaradás. Nemrég még az „államosítástól” tarthattunk, féltő volt, hogy elkerülünk az egyetemtől, ami végzetes lett volna. Most pedig azért vagyunk bizonytalanságban, mert nem tudjuk, megmaradhat-e önállóságunk, s azt sem, hol lesz helye a kollégiumoknak az egyetemi struktúrában. Szorongató helyzet. A szakkollégiumi akkreditáció a Móra-kollégium több évtizedes fejlődésének szükségszerű állomása. Lehetőség új, diszciplináris kurzusokra, tehetséggondozásra, tartalmas együttműködésekre. Esély pályázati pénzek elnyeréséhez is. A legmotiváltabb hallgatók még többet tanulhatnak, személyre szabott kis egyetemet hozhatnak létre.

– **Igazgatóként rengeteget adott a kollégiumnak, a közösségnek, a hallgatóknak, meg tudná fogalmazni, mi az, amit ön kapott a kollégiumtól, a közösségtől? Mi az, ami motiválja, hogy nap mint nap örömmel, alkotókedvvel teli végezze munkáját?**

– Hangsúlyozom, a kollégiumban dolgozó tanárok, igazgatók akkor tudnak érdemi munkát végezni, ha inspirációkat kapnak a diákoktól, valójában minden ezen múlik. Az öröm, a kedv is. Az idősebb tanárember lehet, hogy életkoránál fogva többet tanult, tapasztalt már, de nem biztos, hogy okosabb és innovatívabb az aktuálisan körülötte lévő diákoknál. Én nem tettem mást, mint feltételeket teremtettem ahhoz, hogy a diákok igényesen kialakí-

Erdélyi Ágnes a diákoktól kapja az inspirációkat.

tott környezetben, demokratikusan működő közösségben élhesse- nek. Segítettem, hogy hozzájuthassanak a legjobb kortárs szellemi értékekhez, mindez hason ránk, mintát, kihívást jelentsen számukra. Azért, mert ők is akarták ezt.

– **Mit jelent az ön számára, hogy az SZTE vezetése 2013-ban az Egyetem Napján Pro Universitate díjjal ismerte el áldozatos tevékenységét?**

– Nagyon jólesett a megbecsülés, mely nemcsak nekem szól, hanem a Móra-kollégiumnak, egyáltalán a szegedi egyetem összes kollégiumának. Remélhetőleg annak elismerése, hogy a „kollégium” fontos az egyetem számára. Én pedig életemben nem kaptam annyi gratulációt, elismerő szót, mint e díj kapcsán.

Antér M. Lajos

Drasztikusan romlottak az eredmények

A PISA mérlegén a magyar iskola

„Rosszabbul teljesítenek a magyar diákok, mint 2009-ben” – összegezték a sajtóhírek a 2012-es PISA-felmérés eredményét. A 15 éves magyar fiatalok az OECD-átlag alatti eredményt érték el matematikából, szövegértésből és természettudományból. Mi az üzenete a PISA-mérlegnek? – kérdeztük Csapó Benőt, az SZTE professzorát, aki a PISA Igazgató Tanácsának alelnöke.

„Nem vágyalmokat kergetünk, amikor arról beszélünk, hogy sokkal jobbak is lehetnénk, hiszen korábbi, más méréseken kiváló eredményeket produkáltunk az 1970-es és 1980-as években. Az akkor még a nemzetközi élmezőnyt is vezető Magyarország a matematikai és természettudományos alapkészségek terén folyamatosan csúszik lefelé, 2012-re sosem látott mélyre zuhant” – mutatta több hazai és korábbi nemzetközi oktatási vizsgálat, illetve a 2012-es PISA-felmérés eredményét Csapó Benő. A Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Intézetét vezető egyetemi tanár, a PISA Igazgató Tanácsának magyar tagja és alelnöke az iskolákat érintő problémákon túl látja azt a tudáshiányt, ami az itt felhalmozott kutatási eredmények és a hazai oktatási rendszeren belüli alkalmazás között távol van.

Sokkoló adatok

„Korábban a szövegértés volt az a terület, ahol a legalacsonyabb szinten teljesítettek a magyar diákok. Ezek az adatok is szerepet játszottak abban, hogy elindult például a 'Nagy könyv' mozgalom, és több más olyan olvasásnépszerűsítő kampány, amelynek a hatására 2009 és 2012 között javult a helyzet, e téren még most is kisebb mértékű a teljesítményromlás” – magyarázta Csapó Benő, aki szerint fontos, hogy a pedagógusok mellett a közvélemény is figyeljen és reagáljon a számokra.

Németországot sokként érte a 2000-beli PISA-eredmény. Az akkori német számok és az okok is hasonlítottak a magyarországi helyzetre – hallottuk Csapó Benőtől. A németországi PISA-sok hatására az ottani kutatókkal párbeszédet kezdtek a politikusok, intenzív kutatási programokat indítottak. Ezek eredményeit is hasznosítva folyamatosan fejlesztik a közoktatást – és 2012-re a trend megfordult Németországban. Ezzel szemben Magyarország tovább csúszik a lejáraton.

Csapó Benő az általános és középiskolát érintő problémákon túl azt a tudáshiányt is látja, ami a fejlett országok kutatási eredményei és a mi oktatási rendszerünkön belüli alkalmazás között van.

Fotó: Gémes Sándor

„A matematika- és a szövegértésteztnek a legutóbbi PISA-vizsgálatban számítógépes változata is volt. Ebben 2012-ben önkéntes alapon lehetett részt venni, de 2015-től már számítógép-alapú lesz az összes PISA-teszt. Ezért mellbevágó a magyar teljesítmény: a digitális szövegértés alapján összeállított, nem csak az OECD-országokat tartalmazó lista végén kullog Magyarország, ott csupán Brazília, az Arab Emírségek és Kolumbia van mögöttünk” – mutatta a sötét jövőt előrevetítő táblázatot.

Üzenet a neten

Az előző, a 2009-es felmérést követő MTA-konferencián ismertették úgynevezett PISA-üzeneteket könnyű lenne hasznosítani, hiszen azok összegzése megtalálható az interneten is: http://www.tarki-tudok.hu/files/mta_konferencia_csapobeno.pdf. A 2012-es PISA-felmérést részletező közel kétezer oldalas vaskos tanulmánykötetben foglalt tengernyi tudást a könyv elején 2 oldalon összefoglalták. Ez is mutatja a trendeket, amelyek közül az egyik legizgalgatóbb, hogy a PISA létezése óta eltelt 12 esztendőben kimutatható évenkénti változás – az élen járó országok pozitív mérlegével szemben – Magyarországon negatív: matematikából évenként -1,3 pont. Ráadásul a szerintünk az oktatási színvonalban még mögöttünk lévő országokból versenytárs lett, hiszen például Kazahsztán változási trendje 9, Törökországé 3,2 pont, Mexikóé 3,1 és Brazíliaé 4,1 pont.

A „művelt nép” óhaja

Változást hozna a hazai közoktatás színvonalában, ha a pedagógusok hazai bére megközelítené az OECD-átlagot. Mert „a gyerekek tudását mutató rangsorban elfoglalt pozíciójánál is hátrébb áll Magyarország a pedagógusfizetések nemzetközi listáján” – a kutató szerint.

A krónikus természettudományi tanárihiány mellett probléma a pedagógusképzés hazai széttagoltsága. Például a tanítóképzésre 16 intézménynek van akkreditációja, több mint harminc hazai felsőoktatási intézményben létezik valamilyen pedagógusképzés. „Az orvosképzéshez hasonlóan négy nagy egyetemre kellene koncentrálni, és tudományos alapra kellene helyezni a pedagógusképzést” – állítja a professzor. Csapó Benő 2008-ban az úgynevezett „zöld könyvben” is írt már az oktatásfejlesztés tudományos megalapozásáról. Fölvillantotta, hogy egy orvosra 150-szer több magyar kutatók által külföldi folyóiratban megjelentetett publikáció jut, mint egy tanárra. Ez is mutatja, hogy milyen sok tennivaló lenne a közoktatás tudományos megalapozásának fejlesztése terén.

„Az iskolák közötti különbség tekintetében Magyarországon a legrosszabb a helyzet az OECD-n belül” – mutat újabb számokat a kutató. Szerinte a megoldásra a közvetlen környezetünkben is látunk hasznosítható modelleket. Ilyen a szegedi egyetemisták közreműködésével folyó mentorprogram, a súlyos hátrányokkal induló tanulók egyéni fejlesztése, a különböző háttérű gyerekek olyanféle „összekeverése”, mint amire Hódmezővásárhely és Szeged szolgáltathatna követendő példát. Az óvoda-iskola átmenetre, a kisgyerekkori nevelésre, a korai fejlesztésre kellene nagyon nagy figyelmet szentelni. „A gyerekének ’jó életperspektívát’ óhajító szülőket sokkolhatná a PISA-eredmény” – véli a professzor, aki szerint nekik is követelniük kellene a „jó iskolát”, hogy hazánk olyan „élhető ország” legyen, ahol „művelt nép” lakik.

Ujvási Anna

3 ALAPKÉSZSÉG

Alkalmazásképes tudást mér 3 alapkészség (matematika, szövegértés, természettudomány) terén a PISA (Programme for International Student Assessment). A világ fejlett államait tömörítő OECD országok oktatási rendszerei teljesítményének összehasonlítására indult 2000-ben a PISA-vizsgálat, amely a 15 évesekre terjed ki, háromévente ismétlik.

2012-es PISA-lista

Ország	Matematika	Szövegértés	Természettudomány
Kína (Sanghaj)	613	570	580
Singapúr	573	542	551
Honkong	561	545	555
(...)			
Svájc	531	509	515
(...)			
OECD-átlag	494	496	501
(...)			
Magyarország	477	488	494

Markku Niemivirta óvatosan optimista

A PISA-felmérés fontos, de nem az egyetlen

A magyarok három tantárgyból rontottak a 2012-es PISA felmérésen, és a finnek sem szerepeltek jól matematikából – többek között erről beszélgettünk Markku Niemivirtával, a Helsinki Egyetem Empirikus Oktatási-Nevelési Tanszékének professzorával, aki az SZTE Oktatáselméleti Kutatócsoportjának meghívására tartott háromnapos workshopot Szegeden egy uniós projekt keretében.

Fotók: Üllei Kovács László.

Markku Niemivirta szerint a finnek előrettek, nem bűnbakot keresnek.

Nem hozott jó eredményeket a 2012-es PISA felmérés, amelyet hivatalosan a tavalyi esztendő végén publikáltak. A magyar diákok szövegértésből, természettudományból és matematikából is rontottak a korábbi évekhez képest. A hazai 15 éves diákok az OECD-átlag alatt teljesítettek: szövegértésből hat, természettudományból tizenhárom, természettudományból pedig kilenc ponttal szereztek kevesebbet, mint 2009-ben. A korábban az élmezőnyben lévő finnek is rosszabb eredményeket hoztak idén – erről beszélgettünk Markku Niemivirtával, a Helsinki Egyetem Empirikus Oktatási-Nevelési Tanszékének professzorával.

„Bár az eredményeink romlottak, világos, hogy még mindig az OECD-országok élvonalában vagyunk, és a skandináv országok között az első helyen” – mutatott rá a Helsinki Egyetem professzora. „Finnországban a PISA-felmérés eredményét sokan úgy értékelték:

katasztrofális. Valóban tennünk kell valamit. De tudomásul kell vennünk azt is, hogy vannak elképesztő mértékben fejlődő országok, ez meg is látszott a PISA-felmérésen.”

Elmondta: az eredményeket sajtókonferencián jelentették be, amit interneten követett. Nagyon meglepte, és pozitívan csalódott, hogy Finnországban nem kerestek bűnbakot. A sajtótájékoztatón elhangzott: a finn diákok a korábbiakhoz képest rontottak, és a következő években azon kell dolgozni, hogy az eredményeik javuljanak.

A finn professzor vonzóbbá tenné az iskolát a tanulók számára.

A PISA-FELMÉRÉS

A 2012-es PISA felmérés középpontjában a matematika, az olvasás, a tudomány és a problémamegoldó képesség állt. Első alkalommal értékelték a fiatalok pénzügyi műveltségét. A világ 80 százalékát reprezentáló felmérésben – amelybe 510 ezer 15 év 3 hónap és 16 év 2 hónap közötti diákot vontak be – 34 OECD-tagország és 31 partnerország vett részt.

„Nagyon örülök annak a felfogásnak, hogy a PISA-eredmény nem a világ vége. Ez csupán egy mutató. Az okokat nehéz megtalálni, de tény: az elmúlt években a szociális média, az új technológia új kihívásokat állított a finn oktatás elé is. A gyerekek egy elképesztően fejlődő technológiában élnek mindennapjaikat, folyamatos az online jelenlétük. Az iskola ma már nem az egyetlen hely, ahol a barátaikkal találkozhatnak” – mondta. „A barátaik is fent vannak az interneten. Nem kétséges, hogy az iskolák nem tudnak lépést tartani ezzel a technológiai forradalommal. Nálunk, Finnországban is vannak olyan vélemények, hogy a technológiát be kell engedni, sőt, be kell vinni az iskolába, de én nem vagyok bizonyos abban, hogy ez a kérdés kulcsa. Szerintem az iskolát még inkább vonzóvá kellene tenni” – vélekedett.

Mindezek ellenére – vagy mindezekkel együtt – a finn professzor optimistán látja az oktatás jövőjét, de rámutatott egy nagy veszélyre is. „Amikor közzétették a PISA-felmérés eredményét, Finnországban a napilapok főcímei azt harsogták: hogyan lehetnének újra az elsők a PISA-felmérésben? Hogyan kellene változtatni az oktatáson, hogy ezt újra elérjük? Valóban, fontos a PISA-eredmény, hiszen jelez valamit. De ez nem a teljes történet. Az északi országok közül a svédek és a norvégok is rontottak, de a társadalom ott nem esett pánikba, mert az ő oktatási módszerük nem igazán passzol a PISA-hoz. Az eredmények nagyon relatívak, mást mondanak, ha a többi országhoz hasonlítjuk őket, és mást, ha a saját korábbi eredményeinkhez. Nagyon sok dialógus szükséges, hogy eldöntsük, hogyan tovább – ám ezeknek a lépéseknek nem feltétlenül kell ehhez az elvárási rendszerhez igazodniuk. Nagyon óvatosnak kell lennünk, amikor arról van szó, hogyan szeretnénk változtatni az oktatási rendszerünkön, hiszen a PISA csupán az egyik mutató a nagyon sok közül. Fontos, de nem az egyetlen.”

Nyemcsok Éva Eső

Kiváló az SZTE BTK és a TTIK

A rangsorokban is jelentős a minőségbiztosított tudományos fórum, a TDK súlya

Verseny és tudományos fórum a TDK. 22. éve virágzik az országos tudományos diákköri mozgalom. A legtehetségesebb egyetemistáknak és főiskolásoknak az Országos Tudományos Diákköri Konferencián nyújtott teljesítménye alapján a felsőoktatási intézmények eredményessége is összemérhető.

Fotó: Üllei Kovács László

Az OTDK négy szekciójának 2013-ben a Szegedi Tudományegyetem adott otthont.

Az Országos Tudományos Diákköri Tanács 2013. évi utolsó ülésén adta közre Dombi József, az SZTE professzora és Szendrő Péter, az OTDT elnöke az Egyetemi és főiskolai karok, valamint karokra nem tagozódó felsőoktatási intézmények OTDK eredményessége című tanulmányát. „Az OTDK ma már szigorúan minőségbiztosított tudományos fórum, ugyanakkor verseny is, de nem az intézmények, hanem a legtehetségesebb egyetemisták és főiskolások tudományos teljesítményének összemérése” – hangsúlyozzák. Rögzítik: e megbízható eredményeket a felsőoktatási intézmények rangsorait összeállító szakemberek is használják. Ezért az OTDT kidolgozta azt a módszert, amely hitelesen minősíti a felsőoktatási intézmények és karaik TDK-sikereit.

„Megnőtt a tehetséggondozás, a TDK ázsíója az egyetemek és főiskolák megítélésében” – véli Dombi József és Szendrő Péter. Az egyre népszerűbb rangsorok a társadalom szereplőinek döntéshozatalát segítik. Ám a toplisták a világ sokszínűségét egydimenziósra redukálják. Éppen ezért nem elég egyetlen rangsorra figyelni, párhuzamosan több listának is lehet létjogosultsága – vélik.

A TDK-eredményességi mutató a tudományos és az oktatói teljesítményt egyaránt figyelembe veszi. Az utóbbi 4 OTDK eredményt

elemezték. De a kategóriákban történő besoroláson túl alfabetikusan adják közre a végeredményt.

Az intézmények mérésére 3 különböző kategóriát használtak. Az abszolút pontozási rendszert, a hallgatói létszámra vetített teljesítményt, illetve az OTDK-szekcióban való teljesítmény szerinti minősítést. E 3 paraméter alapján azok az intézmények, amelyeknek legalább egyik minősítése kiváló és egy másik eredményük legalább eredményes: kiváló minősítést kaptak.

Az értékelésbe bevont 150-nél több kar közül 24 kiváló minősítésű. Ezek közé tartozik az SZTE 2 egysége, a Bölcsészettudományi és a Természettudományi és Informatikai Kar. Eredményesek azok a karok, amelyeknek legalább egyik minősítés szerint eredményesek. E 42 intézmény között ott a szegedi egyetem 6 részlege: az SZTE Állam- és Jogtudományi Kar, az Általános Orvostudományi Kar, a Gazdaságtudományi Kar, a Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, a Mezőgazdasági Kar, a Zeneművészeti Kar. Az összegző táblázat megmutatja: a 17 kiváló és eredményes minősítést is szerzett egyetem és főiskola között 8 egységgel csak két intézmény, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, illetve a Szegedi Tudományegyetem szerepel.

SZEM-összeállítás

EGYÜTTMŰKÖDIK A SZTE ÉS A HELSINKI EGYETEM

Markku Niemivirta, a Helsinki Egyetem professzora a Szegedi Tudományegyetem Oktatásméleti Kutatócsoportjának meghívására a Diagnosztikus mérések fejlesztése című TÁMOP 3.1.9-11 projekt keretében háromnapos workshopot tartott az SZTE-n elsősorban a Neveléstudományi Doktori Iskola hallgatóinak „Haladó adatelemzés a nevelés- és oktatáskutatásban” címmel. A két egyetem a jövőben még szorosabb együttműködés kialakítását tervezi.

A különgyűjtemények tesznek egyedivé

A világ egyik legszebb bibliotékája a második otthona

Első és egyetlen munkahelye a szegedi tudományegyetem könyvtára Keveházi Katalinnak. Az SZTE Klebelsberg Könyvtár új főigazgatóját nem csupán a pályáivról és munkájáról kérdezzük.

*Keveházi Katalin az SZTE Klebelsberg Könyvtár (első nő) főigazgatója.
Fotó: Üllei Kovács László.*

„Egyetemistaként a könyvtárban éltem, de – bevallom – sose igazán figyeltem, mit is csinálnak a könyvtárosok, mert menet közben megtanultuk használni a bibliotékát. Amikor belülről is megismertem az összes zegzugát, rájöttem: a könyvtárban a helyem” – idézi első benyomásait a Szegedi Tudományegyetem Klebelsberg Könyvtárának új főigazgatója, Keveházi

Katalin. Az egykori JATE Egyetemi Könyvtárának legendás igazgatója, Karácsonyi Béla történész professzor tanítványaként és útmutatásai alapján végigjárta a bibliotéka minden osztályát. Közben persze elvégezte az ELTE könyvtár szakját is. „Dán Róbert, Fülöp Géza bácsi, Horváth Tibor is tanított engem” – sorolja neves tanárait.

A professzor kisinasa

„Latin vagy műszaki rajz? Ez volt a választási lehetőség a ceglédi Kossuth Lajos Gimnázium általános tagozatos osztályában. Én a latint választottam, és ezzel a pályámon elindító Velkey Imre tanár urat” – emlékszik Keveházi Katalin a továbbtanulási irányát is meghatározó döntésre. „Evangélikus lelkész anyám és apám miatt úgysem vesznek föl az egyetemre történésznek – ijesztgettek. De a József Attila Tudományegyetemen a szóbeli felvételin mindkét vizsgabizottságban Karácsonyi Béla professzorhoz kerültem, aki csak a tudásomra volt kíváncsi. Később jöttem rá, hogy talán azért figyelt külön is rám, mert ő a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumban érettségizett. Kitüntető támogatásának köszönhetem, hogy részt vehettem az Egyetemi Könyvtár 1850 előtti nyomtatványokból álló régi könyves és kéziratos gyűjtemény kialakításában. De azért is Karácsonyi Bélának hála, hogy már könyvtárosként bekerültem a szegedi bölcsészek régi-magyaros társaságába, ahol Klaniczay Tibor, Keserű Bálint irányításával olyan kutatásokat végeztünk, amelyek célja megismerni, hogy a kora-újkori Magyarországon kik és milyen könyveket olvastak. Ott inspiráló volt a műhelymunka. Rengeteg könyvet, folyóiratot néztünk át, levéltárba jártunk, kéziratosokat olvasni

OLVASÓ KONTRA FELHASZNÁLÓ

„Az olvasóvá nevelés a család és a közoktatás feladata. Az egyetemen a könyvtár használatára, a releváns információk megtalálására kell folyamatosan tanítanunk a hallgatókat, arra, hogy megfelelő digitális írástudás birtokában hogyan válhatnak tudatos és eredményes felhasználóvá” – emlékeztet az SZTE Klebelsberg Könyvtár főigazgatója.

tanultunk – németül és latinul is” – szól első kutatói élményeiről. „Szent Gellért Deliberatio-jának a szövegkiadását úgy készítette elő Karácsonyi professzor, hogy egyrészt olvasta és javította is a latin nyelvű középkori szöveg változatait, másrészt a Deliberatio forrásait igyekezett feltérképezni” – emlékszik Keveházi Katalin arra a nagyszabású teljesítményre, amelyhez „kisinasként” hozzájárult, mikor a könyvtárbeli munkáját követően Karácsonyi Béla kérésére hol idézetet keresett, hol latint fordított magyarra. Közben jurátusoknak és történész hallgatóknak tanított latint – nem középiskolás fokon.

1 évtized a 4 gyerekek

„Sosem akadémiai pályafutást képzeltem el magamnak” – magyarázza, hogy öt esztendeig tartó kutatói próbálkozásai, doktori dolgozatának elkészítése ellenére miért maradt otthon örömmel tíz éven át a négy gyermekével. „Visszatalálni a munkához nem okozott gondot, holott 1985-ben írógépet hagytam az íróasztalon, de komputereket találtam 1995-ben az akkor már Mader Béla igazgatta könyvtárban” – utal a rövidített munkaidős átmeneti korszakra. Hirtelen belecsöppent az internetezés, az e-mailezés akkor még nagyon újszerű világába. Munkatársaival együtt tanfolyamon ismerte meg a számítógépes, a katalógus-használatot lehetővé tevő adatbázis készítés titkait. „Mi dolgoztunk fel talán az országban elsőként régi nyomtatványokat elektronikusan az akkoriban frissen beszerzett Corvina, korábbi nevén Voyager könyvtári integrált rendszerben” – büszkélkedik. Hasonlóképpen kihúzza magát, mikor szóba jön: a világ legszebb 50 bibliotékája közé került az a 78 kisebb egységből 2004-ben „összefésült” TIK-beli könyvtár, amely – sok egye-

PÁR A SZAKMÁBAN IS

Tanítani akart, ezért jelentkezett történelem-latin–finnugor szakos bölcsésznek Keveházi Katalin. Mégis úgy fordult a sorsa, hogy 1980. augusztus 1-jétől dolgozik a rangos szegedi egyetemi bibliotékában, amelynek immár a főigazgatója. Az SZTE első nő könyvtár-főigazgatójának a férje, Monok István is könyvtáros. A régi könyvek hódolóiaként szerelmeledtek egymásba. Míg a feleség egy évtizeden át a négy kislányukkal foglalkozott, a férj otthon is többet mesélt a szakma kis és nagy ügyeiről. Monok István ötlete nyomán született meg a szegedi könyvtár szak, de Keveházi Katalinnal együtt dolgoztak a régi könyves képzés kialakításán és sikeréért. Az MTA-doktori címet is megszerző Monok István igazgatta tíz évig az Országos Széchényi Könyvtárat, jelenleg az MTA Könyvtár és Információs Központ főigazgatója, s a szegedi könyvtárosképzés vezetője. Gyerekeik a szülők 2013. július 1-jei kinevezését így kommentálták: „a Monok–Keveházi család átvette a magyar könyvtárügyet.”

temi polgárral egyetemben – Keveházi Katalinnak is a második otthona.

Iránytű a digitális világban

„A könyvtára sokat elárul az emberről. A bibliotékát a különgyűjtemények teszik egyedivé” – rögzíti a főigazgató. Az alapgyűjtemények – például a régi könyvek, a keleti, a társadalomtörténeti, a hispanisztikai gyűjtemény – mellett kiemeli a különleges hadi- és a kottatárat. A magyarországi kultúrtörténet néhány egyedi ritkaságát is őrző bibliotékának az egyetem történet forrásainak gyűjtése, őrzése, feltárása is küldetése.

„Az olvasói szokásokra figyelő igyekezetükben a könyvtárak kezdenek egymáshoz hasonlítani. Együtt kell rendet tenni a hihetetlen mennyiségű információt felhalmozó világunk dokumentum-áradataiban, miközben az elektronizáció átvette az egyik legfontosabb eszköz szerepét” – nézi a másik pólust Keveházi Katalin. Úgy véli: a könyvtár dolga, hogy képes legyen elérni és szolgáltatni a releváns dokumentumokat az olvasóknak.

„A tudományos teljesítmény mérése befolyásolja az egyetemeket pozicionáló rangsorokat. Ez munkát ad a könyvtárnak is, folyamatosan bővül a tudományometriai szolgáltatásaink köre. Ezek között is egyik legfontosabb, hogy az egyetemen született tudományos munkák bibliográfiai adatai időben és korrekt módon kerüljenek a Magyar Tudományos Művek Tárába. A szerzők és adminisztrátorok számára a könyvtárunk nyújt szakmai támogatást ehhez” – sorolja a főigazgató. Az elektronikus kölcsönzés mielőbbi bevezetése, a repozitóriumok bővítése digitalizálással, a különgyűjtemények értékeinek gondos feltárása és gyarapítása igényli a folyamatos fejlesztést.

Ujvási Tóna

Geotermikus energia fűti az SZTE épületeit

Két termálkör épül Szeged új geotermikus projektjeként

A terveknek megfelelően halad Szeged új geotermikus projektjének megvalósítása. A belvárosi, illetve az újszegedi geotermikus kaszkádrendszer nemcsak környezetkímélő, de takarékos is.

Fotók: Herner Donát.

3,2 milliárd forintból hoznak létre két termálkört a Tisza két oldalán.

Szeged legjelentősebb megújulóenergia-hasznosítási projektjének keretében uniós támogatással összesen 3,2 milliárd forint értékben kezdődött két nagy beruházás 2013 márciusában. Geotermikus alapú fűtésrendszer épül ki Szeged Megyei Jogú Város, a Szegedi Tudományegyetem és az MTA Szegedi Biológiai Kutatóközpont 36 intézménye számára: egy szegedi és egy újszegedi termálkör látja el a konzorciumi partnerek különböző intézményeit, épületeit.

A belvárosi geotermikus kaszkádrendszer kialakításáról Péter Tamás, a Geotermikus Szolgáltató Kft. ügyvezetője lapunknak elmondta: Szeged egyetemi és klinikai negyedében a 2 milliárd forintból épülő termálkör része 1 termelő és 2 visszasajtoló termálkút, 25 intézményi hőközpont és az

ezeket összekötő 3500 méter hosszú, föld alá telepített, szigetelt távvezeték. „A kivitelezés az előzetes terveknek megfelelően halad: a 2000 méter mély termelő kút és az első, 1400 méter mély visszasajtoló kút kialakítása már befejeződött, a távvezeték-hálózat 2013. október 15-re elkészült. A rendszer 2000 méter mélyről felhozott 90-92 Celsius-fokos termálvíz segítségével fűti majd a hálózatra csatlakoztatott fogyasztókat” – összegzett a szakember.

A kivitelezők nevében elnézést és türelmet kér a környék lakóitól a fúrással együtt járó zaj miatt Busa-Fekete Bertalan, a Hansa Kontakt Kft. fúrási üzletágvezetője. Az ügyvezetővel együtt mindenkit biztosított: a kész kutak közelében nem lesz zajterhelés. Az újonnan épült klinikai tömb közelében készülő kút mellett Pinjung Zsolt projektmenedzser elmondta: a vezetékrendszer teljesen elkészült, a hőközpontok 40 százaléka kész. A szivattyúk kiválasztásánál tartanak a szakemberek.

A szegedi termálkör főbb elemeiben 2013 végéig elkészült. Az előzetes vizsgálatok eredményei alapján a cég vezetése bízik a próbaüzem sikeres lezárásában. A 2014-es fűtési szezonban a rendszer 25 belvárosi épületben – köztük 12 klinikai, 6 oktatási épületben,

5 kollégiumban, a városi könyvtárban és egy szállodában – váltja majd ki a korábbi földgázalapú fűtést környezetkímélő, megújuló geotermikus energiával – tudtuk meg.

Ami az újszegedi geotermikus kaszkádrendszert illeti, az 1,2 milliárd forintos beruházással épülő termálkör 1 termelő és 2 visszasajtoló termálkútból, 12 intézményi hőközpontból és az ezeket összekötő közel 3100 méter hosszú, szigetelt, föld alatti távvezeték hálózatból áll. A rendszer a város alatt elterülő termál rezervoárokból származó, 2000 méteres mélységből felhozott 90-92 Celsius-fokos termálvíz segítségével fűti majd a hálózathoz csatlakozó fogyasztókat – tájékoztatta a Szegedi Egyetem Magazin Péter Tamás, a Geotermikus Szolgáltató Kft. ügyvezetője. A tervezést végző Kóbor Balázs (GREENMEN) geotermikus szakértőként elárulta: előre nem látható és nem várt, új helyzeteket is meg kellett oldaniuk a kivitelezőknek. Újszegeden is a terveknek megfelelően halad a kivitelezés: a távvezeték-hálózat 90, a hőközpontok és az irányítástechnikai rendszerek pedig 40 százalékos készultségi szinten vannak. A geotermikus kutak kivitelezése 2014. január közepén kezdődik majd az újszegedi Kisstadion területén, a termelő termálkút fúrásával. Ezt két további, a rendszer fenntartható működését biztosító visszasajtoló kút létesítése követi. Az ezzel járó zaj miatt a környéken élők türelmét és megértését kéri a kivitelező. A beruházás a tervek szerint 2014 augusztusában zárul.

A 2014-es fűtési szezontól kezdve a rendszer 12 újszegedi intézményt – köztük a Városi Sportszarnokot és Uszodát, az újszegedi gyermekórházat és MÁV Rendelőt, az SZTE újszegedi intézményeit, az MTA Szegedi Biológiai Kutatóközpontját, az ÁNTSZ épületét, 1 középiskolát és 3 kollégiumot – lát majd el környezetkímélő, megújuló geotermikus energiával.

Péter-Tamás a Szegedi Egyetem Magazinnak azt mondta: attól függően, hogy milyen fűtési technológiát vált fel az új rendszer, akár 30-50 százalékos költségmegtakarítással is lehet majd számolni.

SZEM-összeállítás

UNIÓS FORRÁSOK

A szegedi székhelyű, száz százalékosan magyar tulajdonú Geotermikus Szolgáltató Kft. az Új Széchenyi Terv Környezet és Energia Operatív Programjának részeként kiírt „Helyi hő és hűtési igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal” pályázat keretében közel 997 millió forint uniós támogatást kapott a belvárosi, illetve csaknem 597 millió forint uniós támogatást az újszegedi kaszkádrendszer megvalósítására.

Az egyetem épületeit is 2000 méteres mélységből felhozott 90-92 Celsius-fokos termálvízzel fűtik a jövőben.

Felháborítja az erősödő maskulin gőg

Gyenge Zoltán feminizmusról, sztoikus hozzáállásról és a választás lehetőségéről

Az SZTE BTK Társadalomelméleti Intézet Filozófia Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára sokoldalú: bölcsészesteket szervez, szabadegyetemen ad elő, több könyv szerzője. Sem unatkozni, sem másokat untatni nem szeretne, ezzel indokolja, hogy munkája mellett sok egyébgel is foglalkozik.

Fotók: Herner Donát.

Gyenge Zoltán néha úgy érzi, mintha Magyarország a felvilágosodás előtt járna.

– **Decemberben a Grand Caféban irodalmi est házigazdája volt – ön szerint létezik-e kimondottan női irodalom?**

– A két nagyon markáns elképzelés közül az egyik azt mondja, hogy léteznek nők által létrehozott, felismerhetően női jegyeket hordozó irodalmi alkotások. A másik szerint teljesen indifferens, hogy az alkotást férfi vagy nő hozta létre. Én nem tudom, nem is akarok ebben állást foglalni, a kérdésnek ez a része nem is érdekel. Annak, hogy két fiatal írónő volt a vendég, az egyik oka, hogy mindkettőt személyesen ismerem és becsülöm, a másik pedig, hogy elég komolyan érezhető, főleg a magyar kultúrában és környezetben egy erősödő maskulin gőg, nemcsak az irodalom, hanem általában a közbeszéd

területén is. Erre valamilyen módon reflektálni kell, és igenis meg kell mutatni, hogy hol áll most a magyar közélet ahhoz a szinthez képest, ahol Európa állt és áll. Ebben a vonatkozásban nem túlzottan pozitívak a tapasztalataim.

– **Nem azt kellene éreznünk 2013-ban, illetve 2014-ben, hogy ez a gőg nincs vagy gyengül?**

– De. Néha az ember úgy érzi, mintha Magyarország a felvilágosodás előtt járna. Ha ez túl erős kifejezés, akkor mondok egy példát. Épp most olvasok egy könyvet – a címe Nők a dán aranykorban – a dán Golden Age korszakról, ami durván a 19. század első fele. Olyan nőkkel foglalkozik, akiknek valamilyen módon befolyásuk volt arra, hogy ez a fantasztikus korszak hogyan alakul. Az emancipációs folyamatok az akkori Dániában sokkal fejlettebbek voltak, mint a mai Magyarországon. Mathilde Fibiger és Johan Ludvig Heiberg édesanyja erőteljes, központi alakja volt a dán romantikus aranykornak. Ahogy ezek implementálódnak a kultúrába, az számomra helyenként példamutató.

Az iróniát és az öníroniát egy kis sztoikus hozzáállással vegyíti.

– **Sokszor az a replika a lehangosabb, hogy ti akartátok a feminizmust, élveztétek. Ez benne van a mai magyar mindennapokban.**

– Benne. A kultúrától, filozófiától és magasabb irodalmi régióktól ereszkedjünk le a földre. Elmondom, hogy mi az, ami engem mélyesen felháborít. Van egy tehetségkutató show a tévében. Ezt elsősorban azért nézem, mert valamilyen módon reflektálnom kell a hallgatóság felvetéseire. Az egyik szereplő elmondta, hogy fiatalabb korában pornográf filmekben vállalt szerepeket. Majdhogynem mozgalmak indultak azért, hogy ezt a nőt emiatt zárják ki a show-ból. Vannak, akik megtiltották a gyerekeiknek, hogy nézzék a műsort, csak azért, mert ez a nő szerepel benne – egyébként nem mellesleg fantasztikus hangja van. Ilyen szellemileg alultáplált, hipokrita társadalomban valamit mégis csak kell mondani arra, hogy ezek teljesen nyilvánvalóan megtörténhetnek. És itt most nem a vak komondorok ámokfutásáról beszélek, hanem olyan jellegű zsigeri ellenérzésekről, amelyek az utóbbi években mintha felerősödné-

nek. Ez képmutató reakció, és ezt a fajta képmutató álláspontot nagyon erőteljesen érzem a napjainkban, azzal együtt, hogy tudom: a nők szempontjából az emancipáció, a feminizmus és sok minden más több árnyalatot kap, és többféleképpen ítélik meg. Vannak olyan női ismerőseim, akik azt mondják, hogy a feminizmus nem más, mint egy borzasztó nagy sértés a nőkre nézve, mert ne akarják őket egyenlővé tenni, hiszen ők egyenlők. Ez is egy álláspont, igaz, én ezzel nem tudok mit kezdeni.

– **Nagyon sokoldalú, kikacsingat a tanszékről. Miért feszegeti a határokat?**

– A válaszom erre a számomra kedves dán filozófus, Kierkegaard után szabadon, hogy kétféle ember van. Az egyik, aki unatkozik, de másokat szórakoztat, a másik, aki szórakozik, de másokat untat. Igazából én nem szeretnék unatkozni, és másokat untatni. Az élet nem túlzottan hosszú, és nem alkalmas arra, hogy az ember unatkozzon, de ha mindig ugyanazzal foglalkozunk, az unalom egy bizonyos idő után megérkezik.

– **Az idő ennyire kontrollált beosztása nem kényszeres kissé?**

– Azt mondják a Szűz jegyben születetteknek, hogy mániákusok. Ezt én csak alátámasztani tudom. A Szűzek mániákusok, elviselhetetlenek, kényszeresen pontosak. Az egész életünket valamiféle öníroniával kell kezelni. Ebben az korban ez egyre nehezebb. Megpróbálom az iróniát és az öníroniát alkalmazni, hozzátéve egy kis sztoikus hozzáállást, és így a dolgok sokkal kevésbé tűnnek elviselhetetlenek, mint egyébként.

Nyemcsok Éva Eső

Szerbek és magyarok egymásról, magukról

Szociológiai felmérés gazdagítja a Pass-Port-trilógiát

Szerb és magyar színészekkel hozott létre előadásokat a szegedi Maszk Egyesület és a szabadkai Kosztolányi Dezső Színház. A három Pass-Port-előadás arra keresi a választ, hogyan látják szerbek, vajdasági és magyarországi magyarok egymást, magukat, a sorsukat. A Jászai Mari-díjas Urbán András rendezte trilógia mellé szociológiai felmérés is társult, a kutatást az SZTE BTK Szociológia Tanszékének munkatársa, Lencsés Gyula docens készítette. A tanulságokról beszélgettünk.

Fotók: Üllei Kovács László. Lencsés Gyula a Kosztolányi Dezső Színház és a Maszk Egyesület rendezvényeinek zömében értelmiségi nézőit kérdezte.

Lencsés Gyula számára nem idegen a Maszk Egyesület – a Theater fesztivál állandó nézője – és a Kosztolányi Dezső színház sem, így kézenfekvő volt, hogy őt kérjék fel a felmérés elkészítésére. Módszertanilag két szalon futó közönségvizsgálatot végeztek papíralapú

és online kérdőívekkel. Direkt politikai kérdéseket nem tettek fel. „A válaszadók köre nagyon speciális volt, hiszen a Kosztolányi Dezső Színház és a Maszk Egyesület rendezvényeinek nézőit kerestük meg. Ez egy nagyon nyitott, zömében értelmiségi réteg” – magyarázta Lencsés Gyula. Számára igen meglepő és tanulságos volt, hogy a vajdasági és a magyarországi magyarok egymásról kialakított képe igen különböző. A magyarországi magyarokban egyfajta idealizált

kép él vajdasági nemzetársaikról, akik viszont egyáltalán nem olyan jónak látják a magyarországi magyarokat, mint ahogyan azt azok gondolnák.

A magyarországiak a vajdasági magyarokat barátságosnak, nyitottnak, összetartónak, szorgalmasnak, kedvesnek, vendégszeretőnek tartják, negatív tulajdonságok csak kis számban említődnek meg velük kapcsolatban. Fordítva azonban már egészen más tulajdonságok dominálnak: a vajdasági magyarok szerint a magyarországiak beképzelték, irigyek, képmutatók, jellemzi őket a széthúzás, a peszsimizmus, a felszínesség, a bizalmatlanság, a lustaság, a panaszkodás. Pozitív tulajdonságokat kisebb arányban említeneek.

A szerbeket a vajdasági és a magyarországi magyarok is temperamentumosnak, hangosnak, nyitottnak és nacionalistának látják, a vajdaságiak megemlékik még az összetartást, a vendégszeretetet, a nyitottságot és a barátságosságot. A magyarországiak szerint a szerbek még vidámak, erősek és agresszívok is.

A szerbek a vajdasági és a magyarországi magyarokat egyaránt kulturálnak, hagyománytisztelőnek, barátságosnak és értékesnek gondolják. A vajdaságiak szerintük ezenkívül még zárkóztak és szerények, a magyarországi magyarok pedig büszkéek, kitartóak, és emelkedett hangnemben beszélnek a nemzetükről.

A szerbek kedvenc vajdasági írói között kiemelkedő Tolnai Ottó és Végel László ismertsége. A magyarországi írók közül a klasszikusok mellett Hamvas Bélát, Vámos Miklóst és Esterházy Pétert ismerik legjobban. A magyarországiak kedvenc szerb írói Ivo Andrić és Danilo Kis. Nyilván befolyásoló tényező, hogy kik jelentek meg szerb, illetve magyar fordításban.

A magyarországiak közül nagyon kevesen neveztek meg kedvenc vajdasági magyar előadót, a legtöbben Lajkó Félixet és Rúzsa Magdát említik. A magyarországiak körében a szerb zenészek közül Boban Marković a legismertebb. A vajdasági magyarok legjobban a Quimbyért rajonganak, szeretik a Kispál és a Borzot és a PASO-t. A szerbek kedvenc magyar zenekarai között az Omega, a Vágtázó Halottkémek és Sebestyén Márta a legismertebbek.

A válaszadók szinte mindannyian egyetértettek abban, hogy a határ két oldalán a gazdasági, politikai helyzet, a kisebbségi jogok érvényesülése, a tolerancia és közbiztonság szinte ugyanolyan, csupán a kulturális élet, az oktatás és az egészségügyi ellátás színvonalában van eltérés – Magyarország javára.

Gy. E. E.

A kutatás megmutatta: a vajdasági magyarok nem látják olyan jónak a magyarországiakat, mint fordítva.

NEM ELŐÍTÉLETESEK

A válaszadó magyarokról elmondható, hogy különösebben nem előítéletesek, ugyanakkor megjelentek a szerbekkel kapcsolatos sztereotípiák (hangosak, agresszívok), méghozzá sokkal inkább jellemző módon, mint a szerbekkel együtt élő vajdasági magyarok körében, akik sokkal pozitívabban viszonyulnak hozzájuk. A szerbek pozitív hozzáállása pedig nyilván abból adódott Lencsés Gyula szerint, hogy azok válaszoltak, akiket egyébként is érdekel a Kosztolányi Dezső Színház és az, hogy Szabadkán van egy magyar társulat – amely egyébként szerb nyelvű előadásokat is színpadra állít.

A kapu egyetemista őrei

Vízilabdás tehetségek az SZTE-n

A Szegedi Vízmű Taylor&Nash Szegedi Egyetem női vízilabdacsapata harmadik lett magyar kupában. A siker apropóján az együttes két, a Szegedi Tudományegyetemen tanuló kapusával, a sportkommunikátor szakon II. éves Szikora Enikővel és Tóth Eszterrel beszélgettünk.

– Mióta sportoltok versenyszerűen? Mi inspirált titeket arra, hogy elkezdjétek vízilabdázni?

Enikő: – Az általános iskola elvégzése után Kecskemétre kerültem középiskolába. Ekkor kezdtem el komolyabban foglalkozni a vízilabdázással. Előtte tíz évig úsztam, a nagyszüleim biztatására váltottam át erre a sportágra. Lassan már öt éve pólózom, és élvezem a játék minden egyes percét.

Eszter: – A sport szeretete gyerekkorom óta velem van. Óvodásként már lejártam úszni, általános iskolásként pedig imádtam együtt focizni a fiúkkal. Volt is pár sérülésem emiatt. Aztán tízéves koromban Budapesten kezdtem el vízilabdázni. Ez többek között annak volt köszönhető, hogy az osztályomból jó pár fiú és lány is lejárt az uszodába pólóedzésekre. Az úszással nem álltam hadilábon, s úgy voltam vele, hogy egy próbát megér. Aztán ott ragadtam.

– Említettétek, hogy más sportágakat is kipróbáltatok már előtte. Mégis miért döntöttetek úgy, hogy a vízilabdát részesítitek előnyben ezekkel szemben?

Enikő: – Tíz év úszás után úgy éreztem, hogy új impulzusokra van szükségem, s tulajdonképpen ezért döntöttem a vízilabda mellett. Ezt a döntésemet azóta sem bántam meg.

Fotók: Üllei Kovács László.

Tóth Eszter nem volt kibékülve a futással, ezért keresett az úszásra épülő sportágat.

Eszter: – Kiskoromban sokat fociztam, s sok diákolimpián is részt vettem. Ezenkívül csábítottak kézilabdázni is, de mivel nem annyira voltam kibékülve a futással, inkább felhagytam vele. Az úszás viszont már akkor is jól ment, ezért mindenféleképpen olyan sportágat szerettem volna választani, ami főként az úszásra épít. Így esett a választásom a vízilabdára.

– Mindketten kapus poszton játszottok. Hogyhogy ebben a pozícióban kötöttetek ki?

Enikő: – A kecskeméti csapatban mezőnyjátékosként kezdtem a pályafutásomat, majd az akkori edzőm, Szabó László vetette fel, mi lenne, ha kipróbálnám magam a háló előtt. Szerencsére hamar ráéreztem a védés ízére, így egy percre sem volt kérdés számomra, hogy bent maradjak a kapuban.

Szikora Enikőt kecskeméti edzője küldte a kapuba, és hamar ráérezett a védés ízére.

Eszter: – Enikőhöz hasonlóan én is mezőnyjátékosként kezdtem, de sajnos úszástudásban elmaradtam a többiektől. Próbálkoztak velem, hátha meg tudok ragadni a mezőnyben, de végül belátták, hogy a mezőnyjáték nem igazán nekem való. Aztán az egyik edzésünkről hiányzott a kapusunk, és beálltam a helyére védeni. Sikerült kifognom egy-két labdát, és a tréning végeztével megkérdezte az edzőnk, hogy lenne-e kedvem ezen a poszton játszani a továbbiakban. Én kapva-kaptam az alkalmon, s tudván, hogy nem kell annyit úsznom, rábólintottam. Így kezdődött a kapuspályafutásom.

– Van a sportág berkein belül példaképek?

Enikő: – Nekem nincs konkrét példaképem. Sok mindenkit ki lehetne emelni, akinek a teljesítménye példamutató lehetne mindenki számára. Ha valakit mindenképpen meg kell említeni, akkor az talán Nagy Viktor lenne. Amit a tavalyi világbajnokságon művelt, egészen elképesztő volt.

Eszter: – Kifejezetten nagy példaképem nekem sem volt. Hol erre néztem fel, hol arra. Az eddigi eredményei és a védési stílusa alapján ha nevet kellene mondanom, akkor én is mindenféleképpen Nagy Viktort említeném.

– Szabadidőtökben jut másra is időtök az edzéseken kívül?

Enikő: – A bajnoki szezon ideje alatt nincs túl sok szabadidőnk, hiszen az edzések mellett igyekszünk megfelelni az egyetemen is az elvárásoknak. Ha van egy kis szabadidőm, akkor azt legszívesebben a barátaim társaságában töltöm.

Eszter: – Nekem a vízilabdás tevékenységek hamarabb kezdődnek,

mint a többieknek, hiszen nemcsak játszom, hanem az egyesületen belül edzőként is dolgozom. Ezenfelül még tanulok is. Emiatt elég szűkös a szabadidőm, de azért panaszra nincs okom. Ha tehetem, akkor a meccseim között egy-két napra hazautazom Pilisborosjenőre. A családom mellett tudok igazán kikapcsolódni.

– Mik a hosszú távú terveitek? A sportágon belül képzelitek el a jövőtöket?

Enikő: – Mindenféleképpen a vízilabdával szeretnék foglalkozni. De hogy itthon vagy külföldön találom-e meg a számításaimat, az a jövő zenéje.

Eszter: – Természetesen én is szeretnék a sportágon belül maradni. Van egy úszóedző-, illetve egy vízilabdaedző képesítésem, ezeket szeretném még megfejteni egy testnevelés szakos diplomával. Persze akár egy külföldi megkeresés is szóba jöhet. Szóval vannak elképzeléseim a jövőt illetően.

Péterfy István

SZTE NYÍLT NAP

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM

és szülői értekezlet

Nyiss ajtót a JÖVŐDRE!

Szegedi Tudományegyetem Rektori Hivatal

6720 Szeged, Dugonics tér 13.

2014. február 8. szombat 9:00-14:00

- *hasznos információk*
- *képzési orientációs teszt*
- *egyetemi hangulat*
- *jelentkezési lap kitöltése*
- *Karrier Jósda*
- *tájékoztató előadás szülőknek és diákoknak*

Bemutatkozik:

- **Állam- és Jogtudományi Kar**
- **Általános Orvostudományi Kar**
- **Bölcsészettudományi Kar**
- **Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar**
- **Fogorvostudományi Kar**
- **Gazdaságtudományi Kar**
- **Gyógyszerésztudományi Kar**
- **Juhász Gyula Pedagógusképző Kar**
- **Mérnöki Kar**
- **Mezőgazdasági Kar**
- **Természettudományi és Informatikai Kar**
- **Zeneművészeti Kar**

Regisztráció és további információ a
www.u-szeged.hu/nyiltnap
oldalon.